

Nový Čas. - 02.01.2023

Arnis Kluinis

Dod mājienus ukraiņiem, ka Latvijai viņus vajag

Натякає українцям, що вони потрібні Латвії

Держава Латвія зустрічає українських біженців з широко розпростертими обіймами, 2023 р. прийшов із новим планом підтримки українських біженців у Латвії, виконання заходів якого дозволить списати 214 073 012 євро, та посвідками на проживання на незбагненно довгий час. Плануючи заходи допомоги українським біженцям, навіть у формі завищення оцінок заходів, Латвія конкурує з іншими країнами ЄС та багатьма іншими країнами за українських біженців. У вимираючій країні поява українських біженців нібито дає можливість уповільнити скорочення населення. 2022 р. став першим роком з 1990 р. зі зростанням населення.

*https://neatkariga.nra.lv/izpete/401481-dod-majienus-ukrainiem-ka-latvijai-vinus-vajag?_gl=1*_ghwv1o*_ga*MTQ2MjlxNzkwNS4xNjQ4NDU4OTQy*_ga_LTMBW853YH*MTY3Mjc2NzM2Mi42My4xLjE2NzI3Njc5MDcuMC4wLjA*

2023. gads atnācis ar jaunu plānu par atbalsta sniegšanu Ukrainas bēgļiem Latvijā, kura izpildes pasākumi ļautu norakstīt 214 073 012 eiro. Summa izklausās nereālistiski uzpūsta - tāpat kā visi ministriju pieprasījumi budžeta sastādītājiem.

Kam domātas uzpūstas tāmes

Saeimas vēlēšanu dēļ valsts ir sākusi 2023. gadu bez budžeta likuma, bet ar apņemšanos pieņemt šo likumu 3-4 mēnešu laikā. Budžeta pieņemšanas rituāls Latvijā nostiprināts tāds, ka visas ministrijas pieprasa kopā vairākus miljardus, bet saņem dažus simtus miljonu virs iepriekšējā gada finansējuma. Tikai neliela daļa no prasītās summas tiek piešķirta par spīti tam, ka visi pieprasījumi tiek pieteikti ar atsaucēm uz Latvijas likumiem un Eiropas Savienības regulām, kas Latvijai it kā būtu obligāti jāpilda. Konkrētajā gadījumā naudas prasītāji atsaucas uz 8. decembrī Saeimā pieņemtajiem grozījumiem Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā. Par to uzreiz atruna, ka atbalsta pasākumi taču pagarināti nevis uz visu šo gadu, bet tikai uz pirmo pusgadu. Tātad lepni nosaukto summu uzreiz var dalīt uz divi. Tādā veidā turpinot, reālie 2023. gada izdevumi Ukrainas bēgļu atbalstīšanai saruks no 214 līdz tuvu 14 miljoniem eiro.

214 miljonu iztērēšana iespējama gadījumā, kādu neviens pasaulē nevēlas. Ar to

domāta kodolkatastrofa, ja Krievija lietos Ukrainā kodolieročus vai izraisīs kādā no Ukrainas atomelektrostacijām avāriju, kas salīdzināma ar Černobiļas AES uzspridzināšanu vēl padomju laikā. Tad nu gan Eiropas Komisija kārtējo reizi atceltu ES dalībvalstīm budžeta deficīta ierobežojumus, kas jo īpaši attiektos uz ES austrumu malas valstīm. Tomēr variants pārāk bīstams, lai Latvijas birokrāti un politiķi sapņotu par tādu iespēju iztērēt nepārskatāmi lielas naudas summas.

Ukraiņu palikšanu Latvijā paldzina

Otrs labums, ko Latvija izrāda Ukrainas bēgļiem, ir termiņuzturēšanās atļauju pagarināšana, tajā skaitā automatiska pagarināšana. Tiem Ukrainas bēgļiem, kuru lūgumi saņemt pagaidu aizsardzības statusu datēti kopš šā gada 1. janvāra un tiks apmierināti, izsniegs termiņuzturēšanās atļaujas uz diviem gadiem. Savukārt tiem Ukrainas iedzīvotājiem, kuri pagaidu aizsardzības statusu Latvijā ir saņēmuši līdz 31. decembrim, ilgtermiņa vīzu un termiņuzturēšanās atļauju derīgums tiek pagarināts līdz 2024. gada 4. martam. Divi gadi un arī vairāk nekā gads līdz nākamā gada pavasarim ir nepārskatāmi ilgs laiks, ja to mēra kara dienās, no kurām katra var atnest milzīgus pārsteigumus.

Bēgļu lūgumi uzturēšanos Latvijā paldzināt netiek prasīti. Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē viņiem jāvēršas tikai tad, ja dokumenti jāpārformē sakarā ar viņu nodomiem pamest Latviju vai grozīt savu statusu Latvijā.

Gan valsts varas augstāko iestāžu lēmumus, gan to izpildi valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku līmenī, gan sabiedrības noskaņojumu var traktēt tā, ka bēgļu palikšana Latvijā vēlamāka nekā atgriešanās Ukrainā atbilstoši kara beigām vai kara darbības pierimumam. Pat ja cilvēki neseko konkrētajiem skaitļiem par Latvijas iedzīvotāju kopskaita samazināšanos un vidējā vecuma palielināšanos, viņi tomēr sajūt lielu nepatīkšanu tuvošanos. Kurš nav pavisam akls, tas saredz, ko nozīmē gados jaunu cilvēku iztrūkums viņa darba vietā, profesijā vai apkārtnē.

Izmirstošā valstī katrs cilvēks no svara

Ukrainas bēgļu parādīšanās it kā dod iespēju iedzīvotāju skaita samazināšanos palēnināt. 2022. gads bija pirmais kopš 1990. gada ar iedzīvotāju skaita pieaugumu (miljonos mēneša sākumā):

Mirušo pārsvars pār dzimušajiem šā gada 10 mēnešos sasniedzis 11 588 cilvēkus. Tādā gadījumā bez Krievijas uzbrukuma Ukrainai valstī tagad būtu jāuzrāda miljons un 864,2 tūkstoši iedzīvotāju.

Datu vākšana par starpvalstu migrāciju prasa ilgāku laiku. Par tagad jau aizpagājušo - par 2021. gadu oficiālā versija tāda, ka neto emigrācija apturēta. Latvijā 2021. gadā legāli ieceļojušo 12 689 cilvēku un izceļojušo 12 975 cilvēku attiecība summā devusi -286 cilvēkus, kas ļoti neliels iedzīvotāju skaita samazinājums attiecībā pret dzimstības samazinājumu un kovidhistērijas uzrauto mirstības palielinājumu. Šobrīd nav priekšstata, cik lielā mērā 2022. gads migrācijas aspektā līdzinātos 2021. gadam, ja netiktu ņemtas vērā Krievijas sāktā kara sekas.

Ar iedzīvotāju izmiršanu pietiek, lai Latvija ļoti drīz zaudētu arī tādu nieku kā iespēju turēties pie 1,9 miljoniem iedzīvotāju skaita uzrādīšanā ar aritmētiski korektas skaitļu noapaļošanas metodi. Ar Krievijas uzbrukumu Ukrainai iedzīvotāju skaits atgriezies pavisam tuvu pie 1,9 miljonu robežlīnijas un varbūt pat tiks pāri tai, ja Krievijai nepietrūks raķešu Ukrainas pilsētu iznīcināšanai ar it kā konvencionālo ieroču lietošanu pretēji konvencijām par kara vešanu.

Vairākums balso ar naudu

Latvijas iedzīvotāju skaita pieauguma uzrādīšana tūlīt prasa atrunas, ka pēc formas tā

atkarīga no ES līmenī pieņemta lēmuma par Ukrainas bēgļu pieskaitīšanu pamatiedzīvotājiem un pēc satura ignorē līdz šim manāmos Ukrainas bēgļu centienus atgriezties dzimtenē pie pirmās izdevības.

Ar Ukrainas bēgļiem domātu palīdzības pasākumu plānošanu kaut vai pasākumu tāmju uzpūšanas veidā Latvija konkurē par Ukrainas bēgļiem ar citām ES dalībvalstīm un vēl daudzām valstīm. Karš Ukrainā nav likvidējies, bet dažbrīd saasinājis Latvijas sabiedrības sašķeltību starp Latvijai lojālajiem un Krievijas agresiju atbalstošajiem iedzīvotājiem, kuri nekādus ukraiņus Latvijā sastapt negrib.

Sabiedrības vairākuma noskaņojuma mērīšanai der salīdzinājums starp vienā un tajā pašā veidā "Dod pieci!" vākto ziedojumu summām šogad un pagājušajā gadā. Pērn tika savākti 470 078 eiro palīdzības sniegšanai un vides šķēršļu likvidēšanai cilvēkiem ar redzes, dzirdes vai kustību traucējumiem, bet šā gada 804 384 eiro Ukrainas bērnu atbalstam Latvijā acīm redzami pārsniedz inflācijas diktētu naudas apgrozījuma pieaugumu.